

Carmen ACHIMESCU

Din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului aprilie - iunie 2013

A doua prelungire a termenului acordat României pentru a rezolva problema imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist

Atanasiu și a. c. România

3 aprilie 2013, nr. 30767/05 și 33800/06

Ca urmare a hotărârii pilot *Atanasiu și a. c./România* din 12 octombrie 2012, statul român a fost obligat să ia măsuri generale care să permită restituirea bunurilor naționalizate/ confiscate de către stat sau despăgubirea în cazul în care restituirea în natură nu este posibilă. Termenul acordat României pentru instituirea unei legislații privind măsurile reparatorii în cazul imobilelor naționalizate a fost stabilit inițial la 18 luni de la pronunțarea hotărârii CEDO. La cererea guvernului României, acest termen a fost ulterior prelungit cu nouă luni, astfel încât noua legislație cu privire la imobilele naționalizate era așteptată înainte de 12 aprilie 2013. În urma unei noi cereri de prelungire formulate de guvernul României, CEDO a acceptat prelungirea termenului limită cu o lună, în ciuda faptului că România beneficiase deja de o amânare și, în plus, dificultățile elaborării și implementării legislației respective fuseseră luate în considerare pentru determinarea termenului inițial. *Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România* a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 278 din 17 mai 2013.

Analiza dreptului la viață prin prisma accesului la serviciile medicale de urgență

Mehmet Sentürk și Bekir Sentürk c. Turcia

9 aprilie 2013, nr. 13423/09

Neavând nici asigurare medicală și nici posibilitatea de a plăti serviciile medicale care i-ar fi putut salva viața, victima, doamna Sentürk, a decedat în urma unui șir de evenimente cauzate parțial de erori medicale, parțial de deficiențele sistemului de sănătate din Turcia. Într-o primă etapă, medicii au ezitat în mod nejustificat asupra diagnosticului, ceea ce a făcut ca, într-o a doua etapă, pacienta să nu mai poată fi salvată decât printr-o intervenție chirurgicală la care nu a putut avea acces. Curtea afirmă că, în virtutea art. 2 al Convenției (dreptul la viață), dreptul intern trebuie să asigure accesul necondiționat al pacienților la serviciile medicale de urgență. Turcia este astfel responsabilă pe terenul art. 2 atât pentru disfuncțiile flagrante ale serviciilor medicale, cât și pentru lipsa oricărei anchete cu privire la condițiile decesului.

Controlul proporționalității măsurilor de înregistrare și păstrare a amprentelor digitale în fișiere automatizate*M. K. c. Franța*

18 aprilie 2013, nr. 19522/09

Reclamantul, anchetat pentru furt în cadrul a două proceduri penale în urma cărora nu a fost declarat vinovat, pretinde că păstrarea amprentelor sale digitale în condițiile legii franceze violează art. 8 al Convenției europene a drepturilor omului (dreptul la viață privată și familială). Având în vedere că problema analizată nu privește numai situația individuală a reclamantului, ci faptul că legislația franceză privind păstrarea amprentelor digitale se aplică nediferențiat în funcție de gravitatea infracțiunii sau de condamnarea achitarea/ persoanei, problema s-ar fi putut analiza în termeni mai generali, prin prisma lipsei de precizie a legislației interne. Curtea preferă însă să se raporteze la situația concretă a reclamantului, optând pentru un control de proporționalitate în urma căruia constată că este vorba de o violare a art. 8 al Convenției.

Evaluarea convenționalității cenzurii din domeniul audiovizual prin prisma alternativei de comunicare oferite de noile categorii mass-media (internet)*Animal Defenders International c. Marea Britanie*

CEDO (Marea Cameră)

22 aprilie 2013, nr. 48876/008

Reclamanta, o asociație militantă pentru drepturile animalelor, susține că interzicerea difuzării unui videoclip de sensibilizare a a opiniei publice privind captivitatea și expunerea animalelor în grădinile zoologice este contrară art. 10 al Convenției europene a drepturilor omului (libertatea de exprimare). Conținutul videoclipului fiind calificat drept militant de către autoritatea britanică de control a audiovizualului, intră sub incidența legislației britanice privind interzicerea publicității politice în radio și televiziune, libertatea de exprimare a reclamantei fiind astfel limitată. Un argument interesant prezentat de reclamantă este acela că legislația internă nu interzice difuzarea publicității politice prin Internet. Din moment ce difuzarea unor astfel de videoclipuri prin Internet este permisă, interdicția difuzării la radio și televiziune nu ar mai avea nicun sens, în opinia reclamantei, în condițiile în care mesajul poate oricum ajunge la public. CEDO precizează că noile categorii media sunt suficient de relevante pentru a oferi o alternativă de comunicare rezonabilă în condițiile limitării accesului la radio și televiziune. În același timp, CEDO consideră că limitarea libertății de exprimare în domeniul audiovizual poate fi evaluată după criterii diferite față de cele utilizate pentru noile categorii mass-media deoarece, în ciuda importanței din ce în ce mai mari a internetului, publicul larg rămâne mult mai atașat de radio și televiziune și, deci, mai vulnerabil în fața mesajelor difuzate pe aceste căi.

Restrângerea marjei naționale de apreciere în domeniul fiscal în virtutea dreptului la proprietate*N.K.M. c. Ungaria*

14 mai 2013, nr. 66529/11

Reclamanta pretinde că suprataxarea indemnizației de concediere constituie o ingerință disproporționată a statului pe terenul art. 1 Protocol adițional 1 al Convenției europene a drepturilor omului (protecția proprietății). Impozitând indemnizația de concediere a reclamantei la o rată mult mai mare față de cota uzuală a impozitului pe venit, Ungaria nu a asigurat un just echilibru

între interesele în cauză – justiția socială și repartizarea responsabilităților publice. Cu toate că statul are libertate totală în stabilirea ratei impozitului, taxarea disproporționată a unei indemnizații de concediere este asimilată unei confiscări. Astfel, CEDO precizează că plata unui impozit de trei ori mai mare decât impozitul pe venit a expus-o pe reclamantă la numeroase inconveniente, în principal din cauza caracterului imprevizibil și subit al schimbării radicale de regim fiscal aplicabil veniturilor sale. În plus, noua cotă de impozit, aplicată unor venituri obținute în anul fiscal anterior și mult mai ridicată decât cota aplicabilă reclamantei în momentul în care veniturile au fost obținute, fusese stabilită printr-o lege relativ nouă, intrată în vigoare cu două luni înainte de concedierea reclamantei.

Exigența clarității legislației interne relative la sinuciderea asistată

Gross c. Elveția

14 mai 2013, nr. 67810/10

Reclamanta, o persoană în vârstă de 82 de ani, pretinde că, aflându-se în imposibilitatea de a își procura o doză letală de barbiturice, este obligată să suporte deteriorarea gravă a stării sale fizice și psihice. În opinia reclamantei, refuzul de a i se administra medicamentele letale ar fi contrar exigențelor art. 8 al Convenției europene a drepturilor omului care garantează dreptul la viața privată și familială a individului, inclusiv dreptul la autodeterminare. Având în vedere că CEDO s-a pronunțat deja asupra inexistenței unui consens european privind dreptul de a își pune capăt propriei vieți (*Pretty - CEDO*, 25 aprilie 2002, nr. 2346/02), statele beneficiază de o largă marjă de apreciere în ceea ce privește reglementarea sinuciderii asistate. Totuși, în momentul în care un stat parte alege să legalizeze sinuciderea asistată (cum este cazul statului pârât, Elveția), se pune problema dacă legislația internă este suficient de clară pentru a identifica toate categoriile de persoane vizate. Originalitatea cazului *Gross* constă în faptul că, spre deosebire de celelalte cazuri referitoare la sinuciderea asistată din jurisprudența CEDO, reclamanta nu suferă de o boală incurabilă. Având în vedere că legislația elvețiană permite sinuciderea asistată, nu suntem în prezența unei ingerințe în dreptul la viață privată a individului. Totuși, în dreptul elvețian, facilitarea altruistă a sinuciderii este reglementată de norme deontologice emise de un organ specializat exclusiv în protecția pacienților care suferă de boli incurabile. Astfel, CEDO constată că legislația elvețiană nu este suficient de clară, lăsând să persiste incertitudinea în ceea ce privește persoanele al căror prognostic vital este scăzut, fără a suferi de o boală incurabilă. Fără a face nicio referire la art. 2 al Convenției (dreptul la viață), CEDO a hotărât că lipsa de precizie a legislației interne privind sinuciderea asistată constituie o violare a art. 8 al Convenției europene a drepturilor omului.

Obligația statului de a lua măsuri împotriva fenomenului de izolare etnică în instituțiile de învățământ

Lavida și a. c. Grecia

30 mai 2013, nr. 7973/10

Școlarizarea copiilor de etnie romă în școli primare în care nu studiază decât copii romi constituie o violare a art. 14 (interzicerea discriminării) combinat cu art. 2 Protocol adițional nr. 1 (dreptul la educație) al Convenției europene a drepturilor omului. Persistența unei astfel de situații este imputabilă statului, care are obligația pozitivă de a lua măsuri de tipul celor antisegregaționiste.